

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-58

2009. gada 16.decembrī

(Prot. Nr.51., 3.§)

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu

Lieta Nr.1028/09/10/3

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībās

Konkurences padome 15.05.2009. saņēma SIA „Tele2” iesniegumu (turpmāk tekstā – Iesniegums), kurā tika norādīts uz iespējamām saskaņotām darbībām starp SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, vienlaicīgi ieviešot komisijas maksu par mobilo sakaru priekšapmaksas (ieskaitot starta komplektus) kartēm *Zelta Zivtiņa*.

Iesniegumā tika norādīts, ka vairāki mazumtirdzniecības uzņēmumi (t.sk. SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”, AS „Preses apvienība”) vienlaicīgi ir izteikuši SIA „Tele2” pieprasījumu izslēgt no sadarbības līguma noteikumus, kas nosaka maksimālu fiksētu mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu cenu gala lietotājiem, kā arī nepieļauj tirdzniecības uzņēmumam piemērot komisijas maksu par priekšapmaksas karšu realizāciju. Vēlāk gandrīz vienlaicīgi SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” (30.04.2009.) un SIA „Plus Punkts” (01.05.2009.) uzsāka komisijas maksas piemērošanu vienādā apmērā par mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizāciju.

SIA „Tele2” ieskatā iepriekš aprakstītās darbības liecina par saskaņotu rīcību vairāku mazumtirdzniecības uzņēmumu starpā, lai ietekmētu realizācijas cenu, kas atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktam aizliegumam. Ņemot vērā minēto, Iesniegumā tika ietverts lūgums pārbaudīt, vai aprakstītās SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbības atbilst Konkurences likuma normām.

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu un 23.panta pirmo un trešo daļu 10.06.2009. ierosināja lietu Nr.1028/09/10/3 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas

1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībās” (Protokols Nr.24., 4.§) (turpmāk tekstā – Lieta).

Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto daļu 2009.gada 26.novembrī SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” (25.11.2009. vēstule Nr.2132), SIA „Plus Punkts” (25.11.2009. vēstule Nr.2131), kā arī SIA „Tele2” (25.11.2009. vēstule Nr.2130) tika nosūtīti paziņojumi par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu, vienlaicīgi informējot procesa dalībniekus par tiesībām 10 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas brīža iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju.

Konkurences padome 07.12.2009. saņēma vēstules ar SIA „Plus Punkts” (04.12.2009. vēstule Nr. 1-3/261) un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” (07.12.2009. vēstule Nr.01-482/2009) izteiktajiem argumentiem Lietā.

„Tele2” ir sabiedrība ar ierobežoto atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003272854, tās juridiskā adrese – Mūkusalas iela 41b, LV-1004, Rīga.

„Plus Punkts” ir sabiedrība ar ierobežoto atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003302699, tās juridiskā adrese – Ernesta Birznieka-Upīša iela 18, LV-1050, Rīga.

„Narvesen Baltija” ir sabiedrība ar ierobežoto atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003365783, tās juridiskā adrese – Aiviekstes iela 5, LV-1003, Rīga.

„Preses apvienība” ir akciju sabiedrība, kura reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003010617, tās juridiskā adrese – Aiviekstes iela 5, LV-1003, Rīga.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Komercreģistrā esošo informāciju SIA „Narvesen Baltija” pieder 99,64% kapitāldaļu AS „Preses apvienība”. Līdz ar to SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 9.punktam.

Lietas izpētes gaitā tika iegūta informācija no SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”, AS „Preses apvienība” u.c. tirgus dalībniekiem. Konkurences padomes Izpilddirekcijas amatpersonas veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 3. punktā paredzētās darbības Latvijas Tirdzniecības asociācijā, SIA „BAF LTD.”, SIA „BRIO Engineering”, SIA „Latvija STATOIL”, kā arī Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā paredzētās darbības SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”.

Izvērtējot Iesniegumā ietvertu, kā arī papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā

ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

Konkrētās preces tirgus ir mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizācijas tirgus mazumtirdzniecībā. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvijas Republikas teritorija.

2. Mobilo sakaru operatoru sniegtā informācija par situāciju priekšapmaksas karšu realizācijas tirgū mazumtirdzniecības līmenī

2.1. Saskaņā ar SIA „Latvijas Mobilais Telefons” sniegto informāciju (28.05.2009. vēstule Nr.2220/BP) 2009.gada februārī/martā SIA „Latvijas Mobilais Telefons” saņēma neoficiālu informāciju, ka atsevišķi mazumtirdzniecības uzņēmumi apsver iespēju ieviest apkalpošanas maksu par transakciju jeb komisijas maksu (turpmāk tekstā – komisijas maksa) SIA „Latvijas Mobilais Telefons” priekšapmaksas mobilo sakaru kartēm. Pēc SIA „Latvijas Mobilais Telefons” rīcībā esošās informācijas pirmais komersants, kas ieviesa apkalpošanas maksu, bija SIA „BAF LTD.”.

No 30.04.2009. SIA „Latvijas Mobilais Telefons” priekšapmaksas kartei *OKarte* tika ieviesta komisijas maksa SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” mazumtirdzniecības tīklā. Savukārt, sākot ar 01.05.2009. šāda komisijas maksa tika ieviesta SIA „Plus Punkts” mazumtirdzniecības tīklā.

2.2. (*) saņēma vēstuli no SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, kurā tika pieprasīts nekavējoties palielināt savstarpējā līgumā noteikto atlīdzības maksu, norādot, ka pretējā gadījumā SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” meklēs citas alternatīvas mobilo priekšapmaksas karšu peļņas palielināšanā. Vienlaicīgi (*) saņēma mutisku informāciju, ka arī SIA „Plus Punkts” ieviesīs komisijas maksu priekšapmaksas kartei (*). (*) nepiekrita šādai līgumu nosacījumu maiņai.

2.3. Saskaņā ar SIA „BITE Latvija” sniegto informāciju (01.06.2009. vēstule Nr.LV1028-53) SIA „BITE Latvija” rīcībā ir informācija, ka SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”/ SIA „Preses apvienība” realizēja *BiFri* priekšapmaksas kartes ar komisijas maksu, kas tiek ņemta no patērētājiem.

2.4. Komisijas maksa tika piemērota ne tikai par *Zelta Zivtiņa* priekšapmaksas karšu realizāciju, bet arī par SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (SIA „Latvijas Mobilais Telefons” 28.05.2009. vēstule Nr.2220/BP) un SIA „BITE Latvija” (SIA „BITE Latvija” 01.06.2009. vēstule Nr.LV1028-53) priekšapmaksas karšu realizāciju. Saskaņā ar SIA „Tele2” sniegto informāciju bija mēģinājums vienoties ar SIA „Tele2” par komisijas maksas ieviešanu no SIA „Latvija STATOIL” puses (SIA „Tele2” 28.05.2009. vēstules Nr.1-1/375 pielikums 7.1.). Taču, ņemot vērā to, ka SIA „Tele2” noraidīja šādu iespēju, SIA „Latvija STATOIL” nepiemēroja komisijas maksu (Konkurences padomes pārstāvju un SIA „Tele2” pārstāvju sarunu protokola 2.punkts).

2.5. SIA „Tele2” norādīja, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” ir ļoti svarīgi *Zelta Zivtiņa* realizācijas kanāli. SIA „Tele2” lielākie mazumtirdzniecības partneri 2008.gadā:

- pēc realizēta *Zelta Zivtiņa* priekšapmaksas karšu skaita ir bankas, kas kopā realizējušās 18% no kopējā karšu skaita, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” (13%) un SIA „Plus Punkts” (8%);
- pēc realizēta *Zelta Zivtiņa* Sākuma komplektu karšu skaita ir SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” (22%) un SIA „Plus Punkts” (14%).

Turklāt saskaņā ar SIA „Tele2” sniegto informāciju apgrozījums, kas tiek iegūts no *Zelta Zivtiņa* priekšapmaksas karšu realizācijas veido 70% no kopējā SIA „Tele2” apgrozījuma no mobilo sakaru pakalpojuma nodrošināšanas, kamēr 30% no apgrozījuma veido pastāvīgais pieslēgums.

Saskaņā ar SIA „Latvijas Mobilais Telefons” sniegto informāciju priekšapmaksas kartes *OKarte* realizācijas apjomi sadalās sekojoši:

- SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” – (*) atjaunošanas karšu/kodu un (*) starta komplektu;
- SIA „Plus Punkts” – (*) atjaunošanas kartes/ kodu un (*) starta komplektu.

Saskaņā ar SIA „BITE Latvija” sniegto informāciju caur [SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”, SIA „Preses apvienība”, SIA „BAF LTD.”] tirdzniecības vietām tiek realizētas vairāk nekā (*) no kopēja mazumtirdzniecības realizācijas papildināšanas karšu skaita un vairāk nekā (*) no kopējā mazumtirdzniecības realizācijas sākuma komplektu skaita.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” kopā realizē ievērojamu daļu no mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu (Starta komplekti un papildināšanas kartes/ kodi) mazumtirdzniecības līmenī.

3. Normatīvo aktu regulējums

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu „*ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par: 1) tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to vienošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem (..)*”.

Konkurences likuma 1.panta 11.punkts nosaka, ka vienošanās ir „*divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās (..)*”.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu „*konkurence – pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sacensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū*”. Sāncensība nenotiek un konkurence ir izslēgta, ja konkurenti saskaņo savus plānus vai dara tos zināmus viens otram. Viens no konkurences pastāvēšanas pamatnosacījumiem - katram tirgus dalībniekam sava komerciālā politika ir jānosaka neatkarīgi. Šis princips izriet no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas. Minētais gan neaizliedz tirgus dalībniekiem izvērtēt vai paredzēt konkurentu darbības, bet strikti nepieļauj tiešus vai netiešus kontaktus starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Lai konstatētu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā 1.punktā noteikto aizlieguma pārkāpumu, ir jāpierada, ka:

- 1) starp konkurentiem – SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” – ir pastāvējusi vienošanās/ vai saskaņota darbība attiecībā uz informācijas apmaiņu par cenām vai realizācijas noteikumiem;
- 2) vienošanās mērķis vai sekas bija kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci Latvijas Republikas teritorijā.

Saskaņota darbība ir jebkuri tieši vai netieši tāda veida kontakti starp tirgus dalībniekiem, kuri atklāj konkurentam darbības, kuras tie nolēmuši vai plāno veikt tirgū, kur šādu kontaktu mērķis vai sekas ir radīt tādus konkurences apstākļus, kuri neatbilst konkrētā tirgus normāliem apstākļiem. Lai darbību uzskatītu par saskaņotu, tirgus dalībnieku rīcībai jābūt ne vien saskaņotai, bet arī apzinātai¹. Saskaņotas darbības tāpat kā līgumi un asociāciju lēmumi, ir aizliegtas, neskatoties uz to, vai šīs darbības ir radījušas sekas, ja vien to mērķis ir vērsts pret konkurenci.

4. Lietā iegūtie pierādījumi

4.1. „Komunikācijas” pierādījumi ir ziņas par (potenciālo) vienošanās dalībnieku sapulcēm vai cita veida komunikāciju, kas neatklāj tikšanos saturu, bet kalpo par saskaņoto darbību netiešiem pierādījumiem.

4.1.1. Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvjiem bija iespēja tikties Latvijas Tirgotāju asociācijas (turpmāk tekstā – LTA) biedru tikšanās reizēs. Gan SIA „Plus Punkts”, gan SIA „Narvesen Baltija” ir LTA biedri. No LTA tikšanās protokoliem izriet, ka priekšapmaksas karšu jautājums tika apspriests vairākas reizes:

♦ 14.04.2009. vēstule – ielūgums uz 21.04.2009. LTA biedru sapulci, kurā ir norādīta darba kārtība: 5.jautājums „Telekartes”.

♦ Nozīmīgāko tirgotāju sanāksme – lietišķās pusdienas protokols nr.090317

Pārrunu jautājumi: 3.Telekaršu piecenojums

3.

3.1.rakstīt Regulatoram ar jautājumu, kā tas nosaka un kāpēc telekartēm fiksētas mazumtirdzniecības cenas;

3.2. rakstīt Konkurences padomei ar lūgumu izvērtēt SIA „Bite Latvija”, SIA „LMT”, SIA „Tele2”, SIA „ZetCOM” darbības ar priekšapmaksas telekomunikāciju pakalpojumu kartēm, uzspiežot tirgotājiem fiksēto mazumtirdzniecības cenu ar nepamatoti zemas komisijas noteikšanu pret šo karšu tirdzniecības izmaksām.

3.3. lūgt Konkurences padomei, kādā formā LTA drīkst rīkot diskusijas par netaisnīgiem (uzspiesti) mazumtirgotājam tirdzniecības piecenojumiem un kā drīkst apkopot informāciju par piecenojumiem vai cenām.

♦ LTA padomes sēdes protokols nr.090325

Dienas kārtība: 4. Telekaršu piecenojums

Nolemts: 4. LTA raksta vēstuli regulatoram, kāpēc ir noteiktas fiksētas cenas.

♦ LTA lietišķās pusdienas protokols nr. 090421

---

¹ Alehno I., Buka A., Butkevičs J., Jarinovska K., Škoba L. Ievads Eiropas Savienības tiesībās (Tiesu prakse un komentāri). Otrais papildinātais izdevums. K.Jarinovskas zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2004, 355. lpp.

Pārrunu jautājumi: 5. Telekartes un norēķini ar karti

5.

5.1. *Izskatīt LTA padomes sēdē jautājumu par transakcijas maksas uzspiešanu tirgotājam un par transakcijas maksas pamatotību*

5.2. *Atbalstīt priekšlikumu, ka tirgotāji var izmaksāt naudu no kartes.*

♦ **LTA padomes sēdes protokols nr. 090429**

Darba kārtība: 6. Telekartes

Nolemts: 6. pieņemt info zināšanai.

♦ **LTA lietišķas pusdienas protokols nr. 090519**

Pārrunu jautājumi: 1. Telekartes

Nolēma: 1. Nepakļauties monopolu diktātam – katrs lemj un darbojas individuāli.

LTA prezidents apstiprināja, ka biedru tikšanās laikā tika apspriests jautājums par priekšapmaksas kartēm un iespējamo komisijas maksas ieviešanu. H.D. norādīja, ka, konstatējot problēmu ar atlīdzības maksas samazināšanu, LTA biedri apsprieda iespēju ieviest komisijas maksu. Pirmais to izdarīja SIA „BAF LTD.” – tā bija publiski pieejamā informācija. H.D. nevarēja pateikt, vai starp LTA biedriem (LTA biedru tikšanās laikā) notikušas sarunas par iespējām ieviest komisijas maksu un par komisijas maksas apjomiem. Saskaņā ar H.D. liecībām LTA biedru tikšanās laikā tika apspriests jautājums par komisijas maksas ieviešanas likumību.

SIA „Plus Punkts” valdes loceklis norādīja, ka informācija par to, ka arī citiem mazumtirgotājiem ir neizdevīgi realizācijas noteikumi no mobilo operatoru puses, ir bijusi zināma iepriekš. SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. nevarēja pateikt precīzi, no kādiem avotiem nonākusi šī informācija, jo SIA „Plus Punkts” sadarbojas ar SIA „Preses Serviss” (SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” saistītais uzņēmums), tāpat notiek tikšanās LTA. Līdz ar to SIA „Plus Punkts” valdes loceklim D.K. bija grūti atcerēties, kur tieši tika iegūta iepriekš norādīta informācija. Saskaņā ar SIA „Plus Punkts” sniegto informāciju katrs mazumtirgotājs zināja par situāciju mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizācijas tirgū (Konkurences padomes un SIA „Plus Punkts” pārstāvju 14.08.2009. sarunu protokola 6.punkts).

4.1.2. Tāpat SIA „Plus Punkts” inspekcijas laikā tika izņemtas R.K. galda kalendāra kopijas, kurā tika ierakstītas ieplānotās tikšanās ar SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvjiem, kas arī norāda uz komunikācijas esamību starp tirgus dalībniekiem. SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K., arī vēlāk SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka sadarbība notiek starp SIA „Plus Punkts” un SIA „Preses serviss” (kas ir SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” saistītais uzņēmums). SIA „Preses serviss”, SIA „Narvesen Baltija” un SIA „Preses apvienība” amatpersonas ir vienas un tas pašas. Konkurences padome norāda, ka nav nozīmes, kāds iemesls bija tikšanās reizēm ar SIA „Preses serviss”/ SIA „Narvesen Baltija”/ SIA „Preses apvienība” un SIA „Plus Punkts” amatpersonām – svarīgi konstatēt komunikācijas esamību, kuras laikā pusēm bija iespēja apspriest t.sk. jautājumus par komisijas maksas piemērošanu.

4.2. Konkurences padomes 29.07.2009. inspekcijas laikā „Plus Punkts” telpās tika atrasts SIA „Plus Punkts” Tirdzniecības vadītāja R.K. galda kalendārs, kurā bija ieraksts: 30.aprīlī „aiziet uz ... (aizsvītrots) pārbaudīt komisiju”, bet 1.maijā „Transakcijas maksa!!!! 0,10(T2) 0,06 (citi)” (29.07.2009. Protokola Nr.1 Par Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā paredzēto izmeklēšanas darbību veikšanu SIA „Plus Punkts” telpās 6.pielikums). Komentējot iepriekš minēto ierakstu

kalendārā, SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. norādīja, ka visiem tirgotājiem bija zināms, ka mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartēm tiks piemērota komisijas maksa, un visi plānoja to piemērot. Līdz ar to SIA „Plus Punkts” gaidīja, kamēr konkurenti to izdarīs. Pēc tam, kad SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” to izdarīja, arī SIA „Plus Punkts” tirdzniecības vietās ātri tika ieviesta komisijas maksa.

4.3. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” inspekcijas laikā no SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Iepirkumu daļas vadītāja vietnieka J.P. datora tika izdrukāts SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Mārketinga direktora M.S. 03.03.2009. e-pasts: (*).

SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” valdes priekšsēdētāja K.J. skaidroja, ka zem vārda „*draugi*” tika domāta SIA „Tele2” (Konkurences padomes un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju 29.07.2009. sarunu protokola 6.lpp.). SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Mārketinga direktors M.S. skaidroja, ka ar (*) (Konkurences padomes un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju 24.08.2009. sarunu protokola 2. un 16.punkts).

(*) (Konkurences padomes un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju 24.08.2009. sarunu protokola 2. un 16.punkts).

SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Mārketinga direktors M.S. norādīja, ka pārrunās ar SIA „Tele2” mobilais operators norādīja, ka, ja SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” piemēros komisijas maksu, tad SIA „Tele2” vairs nepiegādās elektroniskos kodus; nepiegādāt elektroniskos kodus plānoja arī *Karsten-Sanitex*². Kad bija panākta vienošanās ar SIA „Lettel” (SIA „Plus Punkts” saistītais uzņēmums), un pēc pārrunām ar SIA „Tele2” SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” secināja, ka pie šāda scenārija, ja SIA „Tele2” uzzinās, ka SIA „Lettel” piegādā elektroniskos kodus SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, arī SIA „Plus Punkts” un SIA „Lettel”, iespējams, nesaņems vairs kodus no SIA „Tele2” vai *Karsten-Sanitex*. Tāpēc norādītajā e-pastā bija runa par to, ka, iespējams, elektroniskie kodi netiks piegādāti „N”, „PA” un „PP”.

Lai pārbaudītu iepriekš minēto SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju apgalvojumu patiesumu, mobilo sakaru operatori – SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Tele2” – tika nosūtīti informācijas pieprasījumi.

SIA „Latvijas Mobilais Telefons” norādīja, ka SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (*). Starp SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un mazumtirgotājiem nav notikušas nekādas sarunas par komisijas maksu, ko maksā patērētājs, ieviešanu (SIA „Latvijas Mobilais Telefons” 28.09.2009. vēstule Nr.3724/BP).

SIA „Tele2” norādīja, ka sarunas par komisijas maksas iespējamo ieviešanu kā tādu ir notikušas. Taču pārrunas starp SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” un SIA „Tele2” par iespēju piemērot dažādus komisijas maksas apmērus dažādiem priekšapmaksas karšu nomināliem nav notikušas (SIA „Tele2” 13.10.2009. vēstule Nr.1-1/721).

Turklāt Konkurences padome norāda, ka, ja ņemt vērā SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Mārketinga direktora M.S. paskaidrojumus par apzīmējuma „PP” interpretāciju un to, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” paredzēja iespēju, ka SIA „Tele2” var pārstāt piegādāt *Zelta Zivtiņa* elektroniskos kodus SIA „Plus Punkts” kā SIA „Lettel” saistītajam uzņēmumam, paliek neskaidra teikuma (*) interpretācija. Ja SIA „Plus Punkts” tiktu ierobežota pieeja elektroniskajiem kodiem dēļ

---

² SIA „Tele2” priekšapmaksas karšu *Zelta Zivtiņa* vairumtirgotājs.

tā, ka tirgus dalībnieks tos piegādās SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, bet pati SIA „Plus Punkts” nepiemērotu savās tirdzniecības vietās komisijas maksu, kāpēc SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” paredz sliktāko scenāriju, ka SIA „Tele2” paziņos visiem saviem klientiem (t.i. galapatērētājiem), lai tie neiepirktos SIA „Plus Punkts” tirdzniecības vietās, zinot, ka šāda SIA „Tele2” rīcība bija tikai attiecībā uz tiem mazumtirdzniecības uzņēmumiem, kuri piemēros komisijas maksu. Konkurences padomes ieskatā iepriekš minētais teikums norāda uz to, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” rīcībā jau e-pasta sastādīšanas brīdī (t.i. 03.03.2009.) bija informācija par to, ka SIA „Plus Punkts” arī piemēros komisijas maksu mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartēm.

4.4. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” valdes priekšsēdētājas K.J. 08.05.2009. e-pasts „RE: Karsten-Sanitec kontakti”: (*) liecina par kontaktu esamību ar SIA „Plus Punkts”. Turklāt, izvērtējot iepriekš minēto elektronisko saraksti ar nosaukumu „RE: Karsten-Sanitec kontakti” (L.P. 07.05.2009. e-pasts; J.P. 07.05.2009. e-pasts), secināms, ka K.J. e-pastā ir runa par komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartēm un to, ka SIA „Plus Punkts” jau saņēmis vēstuli no SIA „Tele2” par līguma pārkāpumiem. Konkurences padome norāda, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējama ne tikai komunikācija starp tuvākiem konkurentiem - SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, bet komunikācija tieši par komisijas maksas apmēra piemērošanu un sekām, kādas SIA „Plus Punkts” bija pēc komisijas maksas piemērošanas uzsākšanas.

4.5. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” valdes priekšsēdētājas K.J. 03.07.2009. e-pasts: (*) liecina par vienošanās esamību, kuras noteikumus SIA „Plus Punkts” nav ievērojusi. Minētā e-pasta pielikumā bija pievienots 02.07.2009. LETA raksts ar nosaukumu „*Plus Punkts*” vairs nepiemēro komisijas maksu „*Zelta Zivtiņas*” priekšapmaksas kartēm”. Līdz ar to secināms, ka K.J. rakstītais e-pasts un tā saturs bija reakcija uz ziņu par to, ka SIA „Plus Punkts” vairs nepiemēro komisija maksu.

4.6. Gan SIA „Plus Punkts”, gan SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” komisijas maksas apmērs bija vienāds.

SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” inspekcijas laikā tika atrasti ekonomiskie aprēķini komisijas maksas noteikšanai, savukārt SIA „Plus Punkts” uzreiz nevarēja uzrādīt aprēķinus. SIA „Plus Punkts” informēja, ka, lai segtu ar priekšapmaksas karšu realizāciju saistītos izdevumus, komisijas maksai bija jābūt 0,12 LVL (*Zelta Zivtiņa*) un 0,07 LVL (*OKarte, BiFri*) apmērā, bet vienlaicīgi tirgus dalībnieks nevarēja uzrādīt aprēķinus, kuru rezultātā tika iegūtas minētās summas. Vēlāk iesniegtie SIA „Plus Punkts” aprēķini tika pielīdzināti komisijas maksai 0,10 Ls un 0,06 Ls apmērā. SIA „Plus Punkts” norādīja, ka, pieņemot lēmumu par komisijas maksas piemērošanu (30.04.2009.) tika ņemti vērā ne tikai ekonomiskie aprēķini, lai segtu izdevumus, kas veidojas no priekšapmaksas karšu tirdzniecības, bet arī konkurenta komisijas maksas apmērs. SIA „Plus Punkts” neuzlika lielāku komisijas maksu, lai neatbaidītu pircēju; savukārt zemāka komisijas maksa netika piemērota, jo arī 0,10 Ls un 0,06 Ls iekasēšana no pircēja nedod iespēju tirgus dalībniekam pilnībā segt zaudējumus, kas veidojas no priekšapmaksas karšu realizācijas. Konkurences padomes ieskatā, pat, ja tirgus dalībnieks pielāgojās tirgus apstākļiem, nosakot

komisijas maksas apmēru, tam bija jābūt aprēķiniem par reālām izmaksām, kas rodas realizējot priekšapmaksas kartes.

SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. norādīja, ka SIA „Plus Punkts” plānoja uzsākt komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartēm trīs/ četrus mēnešus pirms tas tika reāli izdarīts. Komisijas maksas ieviešana notikusi pēc SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, jo SIA „Plus Punkts” baidījās viens pats ieviest komisijas maksu SIA „Tele2” dominējošā stāvokļa mobilo sakaru priekšapmaksas karšu tirgū esamības dēļ. Taču redzot, ka arī konkurents tā rīkojas, tika pieņemts lēmums to ieviest (Konkurences padomes un SIA „Plus Punkts” pārstāvju 14.08.2009. sarunu protokola 7.punkts). SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. norādīja, ka līdz pēdējam brīdim nebija zināms komisijas maksas apmērs, kā arī diena, sākot ar kuru tiks piemērota komisijas maksa (Konkurences padomes un SIA „Plus Punkts” pārstāvju 14.08.2009. sarunu protokola 8.punkts). Konkurences padomes ieskatā iepriekš minētais arī norāda uz to, ka SIA „Plus Punkts” patstāvīgi neplānoja komisijas maksas ieviešanu konkrētajā datumā un apmērā.

SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” sagatavošanas process komisijas maksas ieviešanai tika uzsākts vēl februārī/ martā, par ko liecina SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju iekšēja sarakste (Mārketinga direktora M.S. 03.03.2009. e-pasts „ZZ komisija”; Mārketinga direktora M.S. 04.03.2009. e-pasts „ZZ komisija”; Valdes priekšsēdētājas K.J. 04.03.2009. e-pasts „ZZ komisija”).

5. Lietas apstākļu un lietas dalībnieku darbību juridiskais novērtējums

No Konkurences likuma 11.pantā ietverto normu konteksta izriet, ka likumdevējs Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punktā ir uzskaitījis tās tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana un kuras tādējādi pašas par sevi ir aizliegtas. Līdz ar to secināms, ka, konstatējot pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes, kas atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktam, šo darbību mērķis jau pats par sevi ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, un tas īpaši nav jāpierāda³.

Apkopojot Lietas materiālos esošo informāciju, var secināt, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” saskaņoto darbību subjektīvais mērķis bija:

- 1) segt zaudējumus, kuri rodas, realizējot priekšapmaksas karšu elektroniskos kodus; un/vai
- 2) ar kopīgiem spēkiem panākt labvēlīgākos sadarbības nosacījumus ar mobilo sakaru operatoriem, ir sevišķi ar SIA „Tele 2”.

Konkrētajā gadījumā komisijas maksas noteikšana vienādā apmērā pati par sevi var tikt interpretēta kā paralēla uzvedība - darbība, kad vismaz divi vai vairāki neatkarīgi tirgus dalībnieki vienlaicīgi tirgū izdara vienādas darbības, un galvenokārt šādas darbības ir attiecināmas uz vienlaicīgu vai sekojošu cenu paaugstināšanu. Taču, ņemot vērā visus pierādījumus kopumā, šāda paralēla uzvedība liecina par iepriekš saskaņotu darbību esamību. Kā jau tika norādīts iepriekš starp SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvjiem notika regulāra

---

³ LR Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 29.jūnija spriedums lietā Nr.A42426505, 20.punkts.

kontaktēšanās gan LTA biedru tikšanās reizēs, gan arī noslēgtā līguma ar SIA „Preses serviss” ietvaros. Tāpat arī no SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju iekšējas sarakstes var secināt, ka komisijas maksas ieviešana notikusi saskaņoti ar SIA „Plus Punkts”. Savukārt SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. vairākkārt norādīja uz to, ka kontakti ar tuvāko konkurentu - SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” – pastāv; ka komisijas maksas ieviešana tika plānota jau iepriekš, taču viens pats SIA „Plus Punkts” baidījās ieviest komisijas maksu; ka līdz pēdējam brīdim nebija zināms, kāds būs komisijas maksas apmērs, un ar kuru datumu tā tiks ieviesta viņa paša uzņēmumā.

Tikai saskaņoto darbību ceļā bija iespējams panākt mērķa sasniegšanu tā, lai arī SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” spēku sadale tirgū paliktu tāda paša, kāda bija pirms komisijas ieviešanas. Patstāvīgi plānojot savu politiku nebūtu iespējams „uzspiest” mobilo sakaru operatoriem sev labvēlīgākus sadarbības nosacījumus; pastāvētu risks zaudēt klientus un līdz ar to arī apgrozījumu. Patstāvīgi nosakot sava uzņēmuma politiku, komisijas maksas apmērs katram konkurentam būtu atkarīgs no konkrētām reālām izmaksām, kādi ir nepieciešami karšu realizācijas nodrošināšanai, un šādas izmaksas normāajos apstākļos katram konkurentam atšķiras. Līdz ar to komisijas maksas apmērs atšķirtos abiem tirgus dalībniekiem, kas dotu patērētājam izvēles iespēju starp diviem mazumtirgotājiem.

Komisijas maksa tiek prasīta par pakalpojumu, ko piedāvā katrs no mazumtirgotājiem par operācijas veikšanu (izmantojot POS terminālu). Sniedzot šo pakalpojumu, mazumtirgotājiem radās iespēja konkurēt savā starpā, tādējādi nodrošinot patērētājam labvēlīgākus nosacījumus, bet tas netika izdarīts. Gluži otrādi – tuvākie konkurenti mazumtirdzniecības nozarē saskaņoti rīkojušies, lai ieviestu vienāda apmēra komisijas maksu un nepieļautu potenciālo konkurenci savā starpā.

Ņemot vērā to, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” katram pieder lielākie kiosku mazumtirdzniecības tīkli Latvijā⁴, kas padara abus tirgus dalībniekus par būtiskiem sadarbības partneriem mobilo priekšapmaksas karšu realizācijā, kopīgi piemērojot vienādu komisijas maksu, varēja tikt izdarīts spēcīgs spiediens uz mobilo sakaru operatoriem. Arī SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. norādīja, ka uzņēmums pats nepiemēroja komisijas maksu, jo baidījās, ka pazaudēs sadarbības partnerus - mobilo sakaru operatorus (Konkurences padomes un SIA „Plus Punkts” pārstāvju 14.08.2009. sarunu protokola 7.punkts).

Līdz ar to ir iespējams konstatēt saskaņoto darbību pazīmes SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībās, piemērojot komisijas maksu priekšapmaksas kartēm. Turklāt, vērtējot visus saskaņotas darbības, ieviešot komisijas maksu, pierādījumus kopsakarā ar SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Mārketinga direktora M.S. 03.03.2009. e-pastu, kurā ir norāde par vienošanos ar „draugiem”, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” paskaidrojums, ka tie bija mobilo sakaru operatori, kā arī SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Tele2” sniegto informāciju, secināms, ka zem „draugiem” konkrētajā gadījumā tika domāts SIA „Plus Punkts” – tas bija vienīgais tirgus dalībnieks, kurš gandrīz vienlaicīgi ar SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” ieviesa tādu pašu komisijas maksu priekšapmaksas kartēm.

---

⁴ Saskaņā ar SIA „Latvijas Mobilais Telefons” sniegto informāciju tirdzniecības vietas, kurās tika piemērota komisijas maksa par mobilo sakaru priekšapmaksas karšu realizāciju, ir īpaši svarīgas patērētājam, jo tās ir viegli pieejamas. Lai gan patērētāju ieradumi mainās par labu karšu papildināšanai interneta vidē, tomēr patērētājam ir svarīgi apzināties, ka jebkurā brīdī nepieciešamības gadījumā būs iespēja papildināt kredītu vai nopirkt Starta komplektu.

Par aizliegtu vienošanās esamību parasti liecina netieši pierādījumi, dažādu savstarpēju saistītu faktū un apstākļu sakritība un to kopums⁵. Izšķiroša ir tāda uzņēmumu darbību koordinācija ar savstarpējas informācijas apmaiņu vai saskaņošanu, kas izslēdz konkurences risku un kas patērētājiem vairs nepiedāvā konkurencei atbilstošus tirgus noteikumus.

Konkrētajā gadījumā, piemērojot vienādu komisijas maksu, tika izslēgts konkurences risks starp SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”. Patērētājam netika piedāvāti konkurencei atbilstoši tirgus nosacījumi. Cena ir būtisks konkurences elements un ir katra tirgus dalībnieka neatkarīgas saimnieciskās darbības pamatā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome uzskata, ka ir noticis Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums, SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” saskaņoto darbību rezultātā, piemērojot vienādu komisijas maksu par mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizāciju.

SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” izdarītais pārkāpums attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartei *Zelta Zivtiņa* ilgst no 2009.gada 1.maija līdz 2009.gada 10.jūnijam; pārkāpums attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartei *OKarte* ilgst no 2009.gada 1.maija līdz 2009.gada 2.jūnijam, pārkāpums attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartei *BiFri* ilgst joprojām.

6. SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” viedokļa analīze

Konkurences padome ir izvērtējusi 04.12.2009. SIA „Plus Punkts” vēstulē Nr.1-3/261 un 07.12.2009. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” vēstulē Nr. 01-482/2009 iekļautos argumentus un sniedz savu vērtējumu.

6.1. SIA „Plus Punkts” iebildumi par Lietā konstatētajiem faktiem

6.1.1. SIA „Plus Punkts” norādīja, ka *„Lēmuma pieņemšana par transakcijas maksas piemērošanu pārdodot priekšapmaksas telekomunikāciju kartes notika pēc tam, kad vairāki tirgus dalībnieki bija uzsākuši komisijas maksas piemērošanu analogiskiem darījumiem (.), lai Plus Punkts pārdodot šīs preces izvairītos no zaudējumiem un tai sekojošās iespējamās uzņēmuma maksātnespējas nākotnē. Transakcijas maksas apmērs tika noteikts tādā līmenī, lai Plus Punkts būtu konkurētspējīgs attiecīgā tirgus segmentā (.). Plus Punkts nekad nav mēģinājis vai vienojies ar trešajām personām par šādas maksas ieviešanu (.). Plus Punkts jau 2009.gada sākumā publiskoja informāciju par nepieciešamību mainīt telekomunikāciju priekšapmaksas karšu tirdzniecības principus, jo karšu izplatītājiem samazinot komisijas atlīdzību par to tirdzniecību, priekšapmaksas karšu realizācija POS terminālos faktiski nes zaudējumus un līdz ar to nav saimnieciski izdevīga (.). Cenu noteikšanas politikas veidošana ir katra neatkarīga tirgus dalībnieka gan*

---

⁵ EKT 21.09.2006. lieta Nr.C-105/04P 94. un 135.punkts; LR Augstākās tiesas Senāta 29.06.2009. sprieduma lietā Nr.SKA-234/2009 24.punkts.

pienākums, gan arī tiesības, turklāt, transakcijas jeb komisijas maksas piemērošana neietekmē konkurences apstākļus augšupejošā tirgū”.

Konkurences padome norāda, ka saskaņotas darbības (tāpat kā vienošanās starp tirgus dalībniekiem) var izpausties ne tikai kā aktīvas darbības, mēģinot vai vienojoties ar konkurentiem veikt/ neveikt konkrētas darbības tirgū, bet arī kā *kontakti starp tirgus dalībniekiem, kad viens konkurents atklāj tā nākotnes nodomus vai rīcību citam, kad pēdējais to lūdz vai, vismaz, akceptē šādu informācijas apmaiņu*⁶.

Lietā konstatētie pierādījumi liecina par kontaktu esamību starp tirgus dalībniekiem, kuri atklāj konkurentam darbības, kuras plāno veikt tirgū, kur šādu kontaktu mērķis vai sekas ir radīt tādus konkurences apstākļus, kuri neatbilst konkrētā tirgus normāliem apstākļiem. Normāliem tirgus apstākļiem atbilstu katra uzņēmuma patstāvīga komisijas maksas noteikšanas procedūra, lai segtu ar priekšapmaksas karšu realizāciju saistītos izdevumus. Turklāt SIA „Plus Punkts” sākotnēji apgalvoja, ka, lai segtu ar priekšapmaksas karšu realizāciju saistītos izdevumus, kas veidojas SIA „Plus Punkts”, komisijas maksai bija jābūt 0,12 LVL (*Zelta Zivtiņa*) un 0,07 LVL (*OKarte, BiFri*). Pat ja tirgus dalībnieks pielāgojas tirgum, nosakot mazāku komisijas maksu, tam ir jābūt aprēķiniem, kas norādītu uz konkrētām izmaksām un summām, kuras var segt minētās izmaksas. SIA „Plus Punkts” Konkurences padomes pārstāvju inspekcijas laikā nevarēja uzrādīt minētos aprēķinus. Vēlāk iesniegtie aprēķini tika „pielāgoti” komisijas maksas apmēriem 0,10 LVL un 0,06 LVL. Konkurences padomes ieskatā tas var liecināt par to, ka komisijas maksas aprēķini SIA „Plus Punkts” netika veikti.

Konkurences padome piekrīt SIA „Plus Punkts”, ka komisijas maksas piemērošana neietekmē konkurences apstākļus augšupejošā tirgū. Taču vienlaicīgi norāda, ka tādējādi tika ierobežota potenciālā konkurence priekšapmaksas karšu realizācijas tirgū mazumtirdzniecībā, kāda būtu bijusi, patstāvīgi nosakot komisijas maksu. Mazumtirgotāji vairakkārt norādīja, ka tie nespēj konkurēt priekšapmaksas karšu realizācijas tirgū mazumtirdzniecības līmenī, jo mobilo sakaru operatori nosaka maksimālo realizācijas cenu. Patstāvīgi pieņemot lēmumu par komisijas maksas ieviešanu, katram mazumtirgotājam būtu nodrošināta iespēja konkurēt minētajā tirgū. Turklāt jāņem vērā, ka mobilo sakaru operators nosaka maksimālo realizācijas robežu, neliedzot realizēt priekšapmaksas kartes par zemāko cenu, ļaujot mazumtirgotājiem konkurēt savā starpā. Līdz ar to SIA „Plus Punkts” arguments ir noraidāms.

6.1.2. SIA „Plus Punkts” norādīja, ka „(..) *Lietā inter alia analizēts un izteikti pieņēmumi, ka Plus Punkts un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” bija iespēja tikties LTA biedru tikšanās reizēs, kā arī, ka Plus Punkts tirdzniecības vadītāja R.K. kalendārā ir lapas, kurās ierakstītas tikšanās ar SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvjiem, kas Konkurences padomes [Izpilddirekcijas] ieskatā norāda uz komunikāciju starp tirgus dalībniekiem, un iespēju apspriest jautājumus par komisijas maksas ieviešanu mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartēm, taču lietā (..) nav atzīmēts, ka Plus Punkts sadarbības partneris ir SIA „Preses serviss”, kas ir SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” saistītais uzņēmums (..) līdz ar to Plus Punkts nav iespējas izvairīties no tikšanās ar [SIA „Preses serviss” amatpersonām, kas vienlaicīgi ir arī SIA „Narvesen Baltija”/AS „Preses apvienība” amatpersonas] (..). Ar konkurentu SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Plus Punkts nekad nav apspriedis komisijas maksas*

⁶ Sk. Pirmās instances tiesas 2000.gada 15.marta spriedums apvienotajā lietā Nr.T-25/95 Cimenteries CBR SA pret Eiropas Kopienu Komisiju, 1852.punkts.

ieviešanu par pakalpojumu, realizējot priekšapmaksas telekomunikāciju kartes, tai skaitā nekad nav bijis apspriests iespējamais komisijas maksas apmērs vai tās piemērošanas mehānisms". SIA „Plus Punkts” vēstulē vienlaicīgi tika norādīts, ka 2009.gada 30.aprīlī pēc informācijas saņemšanas par to, ka konkurents SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” piemēro komisijas maksu, R.K. izdarīja atzīmi kalendārā, lai atcerētos pārbaudīt šo faktu, un kad šī informācija apstiprinājās, SIA „Plus Punkts” valdes loceklis D.K. pieņēma lēmumu nekavējoties SIA „Plus Punkts” tirdzniecības vietās piemērot transakcijas [komisijas] maksu par mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizāciju. Vienlaicīgi SIA „Plus Punkts” norāda, ka šādas darbības vairāk liecina nevis par saskaņotām darbībām starp SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, bet par paralēlo uzvedību, kas parādās arī citur mazumtirdzniecībā, uzņēmumiem piemērojoties tirgus situācijai.

Konkurences padome norāda, ka saskaņoto darbību esamība pierādāma ne tikai, konstatējot komunikācijas esamību starp SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” amatpersonām, bet vērtējot visus Lietuvā iegūtos pierādījumus kopsakarā, t.sk. kontaktu esamību starp mazumtirgotājiem, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” iekšējo elektronisko saraksti, kā arī SIA „Plus Punkts” valdes locekļa D.K. liecības par to, ka SIA „Plus Punkts” gaidīja, kamēr SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” uzsāks komisijas maksas piemērošanu, jo SIA „Plus Punkts” bija bail piemērot komisijas maksu vienam pašam. Minētās liecības norāda uz to, ka SIA „Plus Punkts” valdes loceklim D.K. bija zināma informācija par to, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” plāno piemērot komisijas maksu, gaidot dienu, kad minētie plāni tiks realizēti. Kā jau tika norādīts iepriekš, lai pierādītu saskaņotas darbības, darbībām ir jābūt ne vien saskaņotām, bet arī apzinātām; jākonstatē saskaņoto darbību realizācija, kā arī cēloniskais sakars starp saskaņošanu (aktīvu vai pasīvu) un konkrētām darbībām tirgū, kas tika realizētas pēc saskaņošanas. Konkurences padome norāda, ka Lietuvā iegūtie pierādījumi liecina par darbību saskaņošanu starp SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, savukārt komisijas maksas piemērošana un piemērošanas laiks, kā arī apmērs norāda uz iepriekš saskaņoto darbību realizāciju tirgū, uzsākot piemērot komisijas maksu. Ņemot vērā iepriekš minēto, SIA „Plus Punkts” arguments ir noraidāms.

6.2. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” iebildumi par Lietuvā konstatētajiem faktiem

6.2.1. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka, *„lai konstatētu „saskaņotas darbības”, būtu jākonstatē tirgus dalībnieku sadarbība, kas ir veikta ar mērķi aizstāt starp tirgus dalībniekiem pastāvošo konkurenci. (..) saistībā ar Priekšapmaksas karšu izplatīšanu starp SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” nav pastāvējusi konkurence, jo šie tirgus dalībnieki darbojās uz komisiju pamata un mobilo sakaru operatoru līgumu noteikumi vismaz attiecībā uz SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” nepieļāva tiešu konkurēšanu ar SIA „Plus Punkts”. (..) Mazumtirdzniecības tirgus dalībnieku darbības saistībā ar apkalpošanas maksu piemērošanu nav uzskatāmas par tādu konkurences apstākļu radīšanu, kas neatbilst tirgus situācijai”, jo mazumtirdzniecības tirgus dalībnieki centās kompensēt ienākumu samazinājumu, piemērojot komisijas maksu par priekšapmaksas karšu realizāciju.*

Konkurences padome norāda, ka konkurences situāciju tirgū var negatīvi ietekmēt ne tikai esošās konkurences kavēšana, bet arī potenciālās konkurences izslēgšana, kas arī noticis konkrētajā gadījumā. Saskaņojot darbības starp lielākiem mazumtirgotājiem Latvijas priekšapmaksas karšu realizācijas tirgū, nosakot vienādu komisijas maksas apmēru, tirgus dalībnieki nepieļāva konkurenci, kura būtu bijusi, tirgus dalībniekiem patstāvīgi nosakot komisijas maksas apmēru, pamatojoties uz izmaksām, kas ir saistītas ar priekšapmaksas karšu realizācijas nodrošināšanu (skat. arī šī Lēmuma 6.1.1. punktu). SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pareizi norāda, ka priekšapmaksas karšu izplatīšanas tirgū mazumtirdzniecībā iepriekš nepastāvēja konkurence. Savukārt vēlāk, kad tirgus dalībnieku rīcība tirgū liecināja par iespēju šādai konkurencei parādīties, saskaņoto darbību rezultātā konkurence netika pieļauta. Nosakot vienādu komisijas maksas apmēru, SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” nodrošināja sev tirgus daļas nemainīgumu. Līdz ar to SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” arguments ir noraidāms. Vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka Lietas ietvaros netiek analizēta komisijas maksas ieviešanas atbilstība līguma ar SIA „Tele2” nosacījumiem.

6.2.2. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka komisijas maksa tika aprēķināta un piemērota, lai segtu ar priekšapmaksas karšu realizāciju saistītos izdevumus. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” ieskatā konkrētajā gadījumā piemērotās apkalpošanas [komisijas] maksas nav uzskatāmas par cenām klasiskā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta piemērošanas izpratnē, bet saprotama kā maksa, kuras piemērošana nav veikta ar mērķi celt cenas līmeni, kas ir augstāks par konkurētspējīgo tirgus cenu, lai nodrošinātu atbilstošu izplatīšanas apmaksas līmeni.

Konkurences padome norāda, ka Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts attiecināms ne tikai uz vienošanām par cenām, bet arī uz vienošanām, kas paredz cenu veidošanas noteikumus. Komisijas maksa ir viens no gala cenas veidošanas elementiem, lai gan samaksa par pakalpojumu tika atsevišķi norādīta čekā. Vienojoties par cenas veidošanas elementu – komisijas maksu, mazumtirgotāju starpā tika izslēgta potenciālā konkurence tirgū, kurā iepriekš tiem nebija iespējas konkurēt. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” arguments ir noraidāms.

6.2.3. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, atsaucoties uz Eiropas Kopienų tiesas 14.07.1972. spriedumu lietā C-48/69, norāda, ka „*tirgus dalībniekiem ir tiesības mainīt savu politiku un savstarpēji pielāgoties, kā to attiecībā uz komisijas maksām arī darījis SIA „Plus Punkts”. (...) SIA „Plus Punkts” darbības tirgū kopumā vienmēr ir bijušas vērstas uz sekošanu SIA „Narveses Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībām (...)*”. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja arī konkrētus piemērus, kad SIA „Plus Punkts” sekoja SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” mārketinga konceptiem. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka, „*Nemot vērā caurspīdīgo tirgus struktūru, industrijā pastāvošo situāciju saistībā ar sadarbību ar telekomunikāciju operatoriem, kā arī SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” ātro reakcijas iespēju vienam uz otra rīcību tirgū, nav pamata uzskatīt, ka Lietuvā konstatējamās saskaņotas darbības*”. Turklāt SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” ieskatā netika definēts, kādas negatīvas sekas nodarīja vienlaicīga komisijas maksas piemērošana.

Konkurences padome norāda, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” 07.12.2009. vēstulē Nr. 01-482/2009 minētie piemēri par SIA „Plus Punkts” sekošanu līdzī (paralēlo uzvedību) SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībām norāda uz ne tik strauju un operatīvu pielāgošanos tirgus apstākļiem, lai gan SIA „Plus Punkts” POS terminālu sistēma ļauj to darīt dažu stundu laikā (nepieciešamības gadījumā). Konkurences padome piekrīt, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” 07.12.2009. vēstulē Nr. 01-482/2009 minētie piemēri var liecināt par tirgus dalībnieka (SIA „Plus Punkts”) paralēlo uzvedību, pielāgojoties tirgus apstākļiem, bet vienlaicīgi šie piemēri norāda uz situāciju atšķirību no komisijas maksas ieviešanas mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartēm, kura notikusi nākamajā dienā, tādā pašā apmērā (neņemot vērā citus Lietuvā konstatētos pierādījumus par saskaņoto darbību esamību). Vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka, ja saskaņotu darbību mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, tad tas ir konkurences tiesību pārkāpums neatkarīgi no tā, vai šo saskaņoto darbību rezultātā ir iestājušās konkurenci kavējošas, ierobežojošas vai deformējošas sekas. Lietuvā Grundig-Verkaufs-GmbH v Commission of EEC (1965.gada 16.jūnija Sprieduma 342.punkts) Eiropas Kopienas Tiesa paskaidroja, ka gadījumā, ja vienošanās mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana nav nepieciešams pierādīt vienošanās sekas. Attiecībā uz saskaņoto darbību Eiropas Kopienas Tiesa sniedza līdzīgu skaidrojumu lietā Pets Huls AG v Commission (1999.gada 8.jūlija Sprieduma 164.punkts).

Konkrētajā gadījumā Konkurences padome norāda, ka negatīvas sekas konkurencei iepriekš minēto saskaņoto darbību rezultātā ir potenciālās konkurences izslēgšana priekšapmaksas karšu realizācijas tirgū mazumtirdzniecības līmenī (skat. arī šī Lēmuma 6.1.1.punktu). Līdz ar to SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” arguments ir noraidāms.

6.2.4. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, pamatojoties uz Eiropas Kopienas tiesas 08.07.1999. spriedumu lietā C-199/92P (161.p.) noteikto, norādīja, ka „*atšķirībā no vienošanās starp tirgus dalībniekiem, lai pierādītu „saskaņotas darbības”, ir ne tikai jākonstatē tirgus dalībnieku rīcības saskaņošana, bet arī attiecīga rīcība tirgū un cēloniskā sakarība starp rīcības saskaņošanu un darbībām tirgū. Tirgus dalībniekiem ir jāpierada, ka šādas cēloniskās sakarības nepastāv, jo pretējā gadījumā to var prezumēt. (..) Lietuvā nav konstatēta tieša cēloniskā sakarība starp aktivitātēm LTA ietvaros, saziņu starp SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” un SIA „Plus Punkts” un faktisko apkalpošanas maksu piemērošanu*”. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka tirgus dalībnieku darbības tirgū ir vērtējamas kā konkurentu savstarpēja sekošana viens otra politikai. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pamato iepriekš teikto ar SIA „Latvia STATOIL” liecībām, kur ir norāde uz to, ka uzņēmums arī plānoja ieviest komisijas maksu par priekšapmaksas karšu realizāciju. Taču, ņemot vērā to, ka citi tuvākie konkurenti (degvielas uzpildes stacijas) to nedarīja, SIA „Latvia STATOIL” neuzsāka komisijas maksas piemērošanu. Tas norāda uz to, ka „*mazumtirdzniecības tirgus dalībniekiem ir tendence sekot vienam otra darbībām tirgū un attiecīgi pielāgot savas darbības*”.

Konkurences padomes viedoklis par cēlonisko sakarību iekļauts šī Lēmuma 6.1.2.punktā. Konkurences padome nenoliedz tirgus dalībnieku tendenci sekot viens otra darbībām tirgū, kas izpaužas paralēlās uzvedības formā, kas nav aizliegta. Lietas ietvaros tika iegūti pietiekami pierādījumi, lai konstatētu saskaņoto darbību esamību

starp SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” un SIA „Plus Punkts”. Turklāt paša SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” 07.12.2009. vēstulē Nr. 01-482/2009 norādītie piemēri norāda uz paralēlās uzvedības specifiku mazumtirdzniecībā, kur sekošana konkurenta rīcībai nenotiek tik strauji, kā tas noticis ar komisijas maksas piemērošanu mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartēm. Tas Konkurences padomes ieskatā apstiprina saskaņoto darbību esamību tieši komisijas maksas piemērošanas jautājumā. Līdz ar to SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” arguments ir noraidāms.

6.2.5. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka „sarakste par „draugiem” un Tele2 reakciju uz apkalpošanas maksu piemērošanu ir objektīvi izskaidrota Lietas materiālos, norādot, ka ar „draugiem” apzīmēts Tele2 pārnestā nozīmē uz to attiecinot apzīmējumu „draugi” un jēdzienu „vienojušies”, lai arī praktiski, kā to arī savā atbildē norāda Tele2, diskusijas par dažādiem apkalpošanas maksas apmēriem nav notikušas. (...) Ņemot vērā Lietas materiālos ietvertos saraksti ar mobilo telekomunikāciju operatoriem, ir tikai loģiski, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvji prognozēja Tele2 un SIA „Plus Punkts” rīcību komisiju piemērošanas rezultātā (...)”.

Konkurences padome norāda, ka Konkurences padomes un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju 24.08.2009. sarunu protokola 2.punktā Mārketinga direktors M.S. skaidri norādīja, ka vienošanās ar mobilo sakaru operatoriem tika panākta. Sarunu protokolā nav runas par jēdziena „vienošanās” pārnesto nozīmi, to lietojot konkrētajā e-pastā. Turklāt M.S. runāja ne tikai par vienošanās esamību ar SIA „Tele2”, bet arī SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, kura arī ir vēlāk norādījusi, ka tai nav informācijas par šādu vienošanos esamību. Līdz ar to, Konkurences padomei ir pamats secināt, ka konkrētajā gadījumā zem apzīmējuma „draugi” nav domāti mobilo sakaru operatori. Ņemot vērā tālāk e-pastā rakstīto, kā arī citus pierādījumus kopsakarā, Konkurences padome uzskata, ka apzīmējums „draugi” pārnestā nozīmē ir attiecināms uz SIA „Plus Punkts”, kurš ir SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” konkurents.

6.2.6. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka Izpilddirekcija ņēma vērā „vienpusēju skaidrojumu tirgus dalībnieku rīcībai, kas balstīts uz telekomunikāciju operatoru vēlmi pēc iespējas samazināt komisijas maksas un Priekšapmaksas karšu realizācijas maksas. It īpaši Tele2 skaidrojumu par SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” nevar tikt uzskatīti par objektīvi pamatotiem, jo starp pusēm norisinājās sarunas par turpmāko sadarbību un no Tele2 puses notika SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” nepieņemamu līguma noteikumu uzspiešana”.

Konkurences padome norāda, ka, lai iegūtu objektīvu viedokli par Lietā konstatētiem pierādījumiem pēc informācijas saņemšanas no SIA „Tele2” tika organizēta vēl viena tikšanās ar SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvjiem, norādot uz SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” sniegtās informācijas neatbilstību SIA „Tele2” sniegtajai informācijai par vienošanās procesu un elektroniskajā sarakstē figurējošā jēdziena „draugi” interpretāciju. Nekāda informācija, kura liecinātu par šādas vienošanās esamību no SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” netika iesniegta. Turklāt Konkurences padome norāda, ka vēstules autors SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” Mārketinga direktors M.S. norādīja, ka

šāda vienošanās bija panākta ne tikai ar SIA „Tele2”, bet arī ar SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, kura arī norādīja uz šādas vienošanās neesamību.

SIA „Tele2” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” vienojās par priekšapmaksas kartes *Zelta Zivtiņa* realizācijas nosacījumiem pirms SIA „Tele2” iesniedza Konkurences padomē pieprasīto informāciju (t.i. pirms 13.10.2009.), par ko liecina *Zelta Zivtiņa* mājas lapā⁷ ievietotā informācija. Tāpat jānorāda, ka SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” vienojās par atlīdzības maksām ar SIA „Latvijas Mobilais Telefons” līdz 18.06.2009., par ko liecina komisijas maksas nepiemērošana SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” tirdzniecības vietās SIA „Latvijas Mobilais Telefons” priekšapmaksas kartei *OKarte*, sākot no 18.06.2009. Savukārt SIA „Latvijas Mobilais Telefons” arī norādīja, ka tai nav informācijas par šādu vienošanos vai sarunu esamību. Līdz ar to Konkurences padomei nav šaubu par SIA „Tele2”, kā arī SIA „Latvijas Mobilais Telefons” sniegtās informācijas objektivitāti. Ņemot vērā minēto SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienībā” arguments ir noraidāms.

6.2.7. SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” norādīja, ka „*SIA „Plus Punkts” skaidri atzīst, ka sākotnēji iegūstot publiski pieejamu informāciju, sekojis SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” politikai tirgū attiecībā uz apkalpošanas maksu piemērošanu. Pēc noteikta laika posma SIA „Plus Punkts” pārtraucis piemērot apkalpošanas maksas neatkarīgi no SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”, līdz ar to Lietā nav konstatējama ilgtermiņa rīcības saskaņošana, kas varētu atstāt sekas uz konkurenci vai patērētājiem*”.

Konkurences padome piekrīt, ka komisijas maksas piemērošana nebija ilgtermiņa rīcības saskaņošana, un vienlaicīgi norāda, ka tas tiks ņemts vērā, nosakot naudas sodu Lietā.

7. Naudas soda aprēķins

7.1. Ņemot vērā lietā konstatētos faktus un pierādījumus kopsakarā, kuru izvērtējums sniegts lēmuma 4. un 5.punktā, Konkurences padome secina, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm. Konkurences padome konstatē, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” rīkojās saskaņoti, piemērojot vienādas komisijas (jeb apkalpošanas) maksas apmēru, realizējot mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas kartes; Konkurences padomes norāda, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” turpina savu rīcību attiecībā uz SIA „BITE Latvija” priekšapmaksas kartes *BiFri* realizāciju mazumtirdzniecībā, ko apstiprina SIA „Plus Punkts” sniegtā informācija (04.11.2009. vēstule Nr.1-3/235), kā arī *BiFri* mājas lapā ievietotā informācija⁸.

7.2. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 8.pantā noteikto tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, un 66.pantā noteiktos lietderības apsvērumus – šajā tiesiskajā

⁷ <http://www.zeltazivtina.lv/lv/jaunumi/zelta-zivtinas-garsigais-bonuss-narvesen-veikalos>

⁸ <http://www.bifri.lv/lv/about/supplement/recept>

situācijā ir nepieciešama administratīvā akta izdošana, jo ir izdarīts sevišķi smags Konkurences likuma pārkāpums un ir nepieciešams uzlikt sodu par tā izdarīšanu, lai sodītu par izdarīto pārkāpumu un atturētu šī lēmuma adresātus un citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpumu izdarīšanas.

7.3. Saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta pirmo daļu „Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpumu konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”.

Pamatojoties uz lietderības apsvērumiem un samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam, Konkurences padome secina, ka administratīvā akta izdošana attiecībā pret SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” ir nepieciešama, piemērota, vajadzīga un atbilstīga, lai sasniegtu tiesisku mērķi, proti, sodītu pārkāpēju par tā veikto pārkāpumu. Saskaņā ar taisnīguma principu, par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt administratīvā akta izdošana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpšanas. Konkurences padome secina, ka ar citiem līdzekļiem, kas mazākā mērā ierobežotu privātpersonas tiesības, tiesisko mērķi sasniegt nav iespējams.

Turklāt Eiropas Kopienas Tiesas prakse rāda, ka Eiropas Komisijai ir rīcības brīvība, nosakot naudas sodu summas, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas (*sk. Pirmās Instances tiesas 2008.gada 8.oktobra Spriedumu SGL Carbon AG (Vācija) pret Eiropas Kopienas Komisiju lietā Nr.T-68/04*).

Tā kā aizliegtās vienošanās pārkāpums noticis starp tirgus dalībniekiem (konkurentiem), kas darbojas vienā tirgus līmenī (horizontālā karteļa vienošanās), tad saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta trešo daļu Konkurences padome ir tiesīga uzlikt konkurentiem naudas sodu līdz 10 procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 500 latu katram.

Lai noteiktu naudas soda apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumus atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembri noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk tekstā – Noteikumi Nr.796), kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

7.4. Noteikumu Nr.796 3.punktā noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas.

Saskaņā ar Lietā konstatēto SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku. Pamatojoties uz SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” sniegto informāciju (Konkurences padomes un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāvju 17.11.2009. sarunu protokols), gan SIA „Narvesen Baltija”, gan AS „Preses apvienība” pieder mazumtirdzniecības vietas ar „Narvesen” zīmolu; „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” veidojas katrai savs apgrozījums tirgū, t.sk. mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu tirgū. Ņemot vērā to, ka naudas sods tiek aprēķināts no tirgus dalībnieka neto apgrozījuma, kā arī to, ka SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” veidojas katrai savs apgrozījums,

Konkurences padome nosaka atsevišķi minēto juridisko personu atbildību un naudas soda apmēru, lai gan saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 9.punktu SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” ir uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku.

Tā kā SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” vienošanās aizlieguma pārkāpumu Konkurences padome ar lēmumu konstatē 22.12.2009., pārkāpumā iesaistīto tirgus dalībnieku naudas soda apmērs tiek aprēķināts no 2008.gada neto apgrozījuma. Konkurences padome 30.10.2009. vēstulē Nr.1979 lūdza SIA „Plus Punkts” iesniegt informāciju par 2008.gada neto apgrozījumu (ieņēmumi no pamatdarbības), kā arī apgrozījumu, kas veidojas no mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizācijas. Līdzīga informācija tika pieprasīta arī no SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” (Konkurences padomes pārstāvju un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” 17.11.2009. sarunu protokols).

Konkurences padome 05.11.2009. saņēma SIA „Plus Punkts” 04.11.2009. vēstuli Nr.1-3/235, kurā norādīts, ka SIA „Plus Punkts” neto apgrozījums 2008.finanšu gadā Latvijas Republikā bija LVL 27 922 635; savukārt apgrozījums konkrētajā tirgū 2008.gadā bija LVL (*).

Konkurences padome 30.11.2009. saņēma SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” 24.11.2009. vēstuli Nr.541, kurā norādīts SIA „Narvesen Baltija” neto apgrozījums 2008.finanšu gadā Latvijas Republikā bija LVL 26 419 598 un apgrozījums konkrētajā tirgū 2008.gadā – LVL (*); AS „Preses apvienība” neto apgrozījums 2008.finanšu gadā Latvijas Republikā bija LVL 25 607 861 un apgrozījums konkrētajā tirgū – LVL (*).

7.5. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā:

- Pārkāpuma veidu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida horizontālās karteļu vienošanās ir uzskatāma un kvalificējama kā sevišķi smags pārkāpums. Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs var būt no 1,5 līdz 7 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- Pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas. Pārkāpuma rezultātā tika izslēgta potenciālā konkurence mobilo sakaru operatoru priekšapmaksas karšu realizācijā mazumtirdzniecībā, kur SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” aktīvi nekonkurēja. SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” saskaņoto darbību rezultātā tirgus dalībnieki sev nodrošināja tirgus daļas saglabāšanu, likvidējot konkurenci konkrētajā tirgū.

- Katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu un tā apakšpunktiem, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators; pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma. Lietā nav pierādījumu par kāda vienošanās dalībnieka īpaši aktīvu lomu kartelī. Nevar viennozīmīgi secināt, kurš no tirgus dalībniekiem bija pārkāpuma iniciators, jo ar līguma nosacījumiem ar mobilo sakaru operatoriem nebija apmierināti vairāki mazumtirgotāji.

- Vērtējot pārkāpuma ilgumu, secināms, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” izdarītais pārkāpums attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartei *Zelta Zivtiņa* ilgst no 2009.gada 1.maija līdz

2009.gada 10.jūnijam; pārkāpums attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartei *OKarte* ilgst no 2009.gada 1.maija līdz 2009.gada 2.jūnijam, pārkāpums attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartei *BiFri* ilgst joprojām. Iepriekš aprakstītie pārkāpumi ilgst mazāk par gadu.

7.6. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, ja izdarīts sevišķi smags pārkāpums, naudas soda apmērs nosakāms no 1,5 līdz 7 procenti no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma smagumu un ilgumu, kā arī to, ka nevar izdalīt kāda vienošanās dalībnieka īpaši aktīvu lomu pārkāpumā, SIA „Narvesen Baltija” un AS „Preses apvienība” naudas sods nosakāms 1,5% procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma; SIA „Plus Punkts” naudas sods nosakāms 1,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Saskaņā ar noteikumu 19.1.apakšpunktu, ja pārkāpuma ilgums nepārsniedz gadu, saskaņā ar šo noteikumu 18.punktu noteikto naudas soda apmēru nepalielina. Ņemot vērā to, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārkāpuma kopējais ilgums nepārsniedz vienu gadu, saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.1.apakšpunktu, naudas soda apmērs nav palielināms.

Līdz ar to kopējais naudas sods nosakāms: SIA „Plus Punkts” 1,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma - LVL 418 839,525 (1,5 procenti no neto apgrozījuma LVL 27 922 635), SIA „Narvesen Baltija” 1,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma - LVL 396 293,97 (1,5 procenti no neto apgrozījuma LVL 26 419 598), AS „Preses apvienība” 1,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma - LVL 384 117,92 (1,5 procenti no neto apgrozījuma LVL 25 607 861).

7.7. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 23.punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv vismaz viens no 23.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, t.sk.: pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no Konkurences padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu (23.1.1.), tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas, pirms Konkurences padome pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu (23.1.2.), tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bijusi būtiska nozīme Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu konstatēšanā (23.1.3.), tirgus dalībnieks sniedzis pierādījumus, ka laikposmā, kad tas bija nelikumīgas vienošanās dalībnieks, faktiski viņš šo vienošanos neīstenoja (23.1.4.); tirgus dalībnieks atlīdzinājis zaudējumus, kas radušies no izdarītā pārkāpuma (23.1.5.). Tāpat Konkurences padome ir tiesīga samazināt naudas soda apmēru, ievērojot Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu, proti, ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10 procentiem no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma.

Konkurences padome, nosakot naudas sodu, ņem vērā to, ka SIA „Plus Punkts” izstājās no karteļa vēl pirms tirgus dalībniekam tika paziņots par lietas Nr.1028/09/10/3 ierosināšanu (t.i. pirms 2009.gada 29.jūlijam) attiecībā uz komisijas maksas piemērošanu priekšapmaksas kartēm *Zelta Zivtiņa* un *OKarte*. Savukārt SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” pārstāja piemērot komisijas maksu par

OKarte realizāciju pirms tika paziņots par Konkurences padomes lēmumu par lietas Nr.1028/09/10/3 ierosināšanu. Līdz ar to daļēji izpildās Noteikumu Nr.796 23.1.1.apakšpunktā ietvertais nosacījums attiecībā uz SIA „Plus Punkts”, SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”.

Konkurences padomes secina, ka nav konstatējami citi Noteikumu Nr.796 23.punktā norādītie apstākļi naudas soda samazināšanai SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība”. Tādējādi, ievērojot Noteikumu Nr.796 23.1.1.apakšpunktu, Konkurences padome uzskata par pamatotu samazināt naudas sodu SIA „Plus Punkts” līdz LVL 24 600, SIA „Narvesen Baltija” – līdz LVL 40 000, AS „Preses apvienība” – LVL 38 500, ievērojot arī apstākli, ka tirgus dalībnieki vēl joprojām turpina saskaņotās komisijas maksas piemērošanu SIA „BITE Latvia” priekšapmaksas kartei *BiFri*.

7.8. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 21.punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 21.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem, t.i., tirgus dalībnieks tā paša veida pārkāpumu izdarījis atkārtoti, un Konkurences padome to ir konstatējusi un pieņēmusi attiecīgu lēmumu (21.1.1.), tirgus dalībnieks tieši vai netieši piespiedis citus tirgus dalībniekus veikt darbības, ar kurām tiek pārkāpts Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētais aizliegums (21.1.2.) un tirgus dalībnieks kavē izmeklēšanu un slēpj izdarīto pārkāpumu (21.1.3.). Konkurences padome, izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, secina, ka SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībās nav konstatējami atbildību pastiprinoši apstākļi atbilstoši Noteikumu Nr.796 21.1.1.-21.1.3. un 21.2.apakšpunktos norādītajam.

Līdz ar to Konkurences padome secina, ka galīgais naudas sods piemērojams SIA „Plus Punkts” - LVL 24 600 apmērā, SIA „Narvesen Baltija” – LVL 40 000 apmērā, AS „Preses apvienība” - LVL 38 500 apmērā.

Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu, 12.panta pirmo un trešo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” 3., 13., 14., 15., 17.punktu, 18.4., 19.1., 23.1.1.apakšpunktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 12., 13., 65. un 66.pantu, Konkurences padome

n o l ē m a:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Plus Punkts” un SIA „Narvesen Baltija”/ AS „Preses apvienība” darbībās.

2. Uzlikt SIA „Narvesen Baltija” naudas sodu LVL 40 000 (četrdesmit tūkstoši latu) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr. 90000050138, konta Nr. LV93TREL1060001010900, BIC: TREL LV22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 (desmit) dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot maksājumu uzdevuma apliecinātu kopiju.

3. Uzlikt AS „Preses apvienība” naudas sodu LVL 38 500 (trīsdesmit astoņi tūkstoši pieci simti latu) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr. 90000050138, konta Nr. LV93TREL1060001010900, BIC: TRELLV22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 (desmit) dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot maksājumu uzdevuma apliecinātu kopiju.

4. Uzlikt SIA „Plus Punkts” naudas sodu LVL 24 600 (divdesmit četri tūkstoši seši simti latu) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr. 90000050138, konta Nr. LV93TREL1060001010900, BIC: TRELLV22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 (desmit) dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot maksājumu uzdevuma apliecinātu kopiju.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme